

Vann- og avløpsetaten
Boks 4704 Sofienberg
0506 Oslo

PBE-sak 201915152

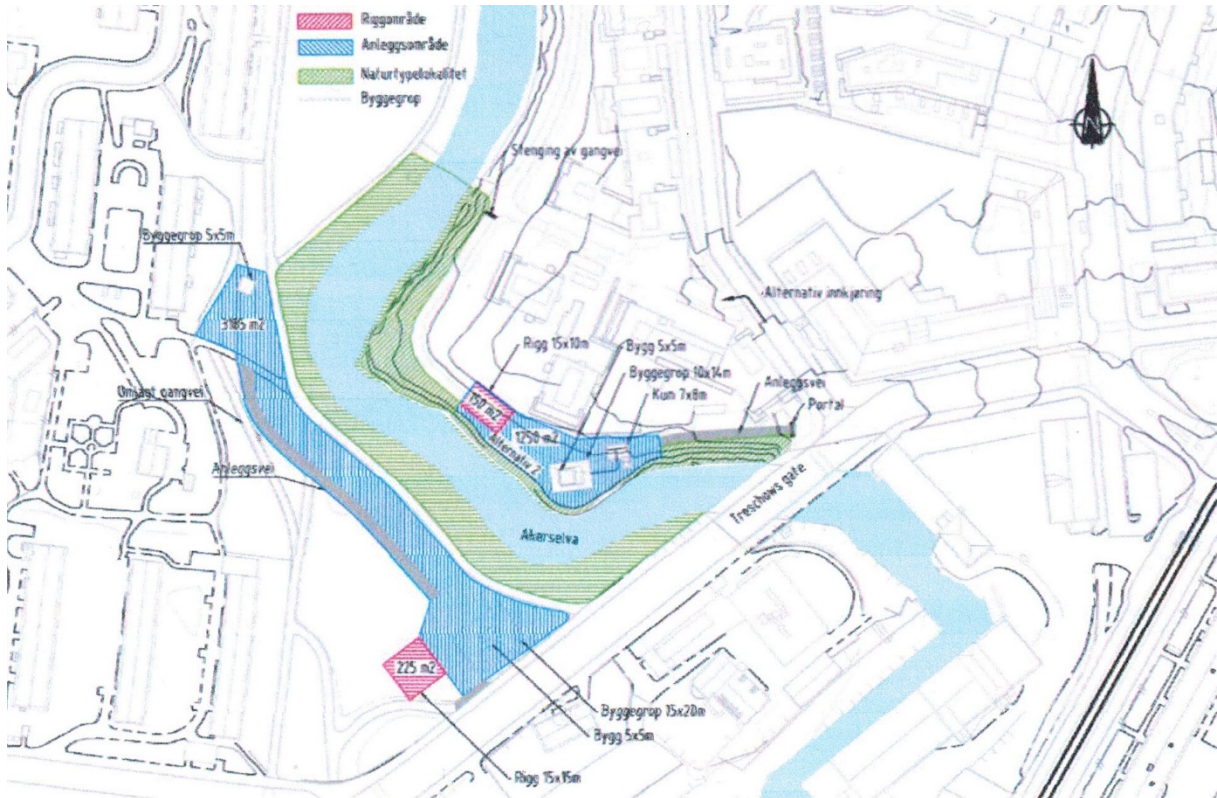
Vår saksbehandler: Are Eriksen (are.eriksen@wemail.no)

Oslo, 24. august 2020

STAMNETTPROSJEKTET – INNSPILL TIL OPPSTART AV PLANARBEID FOR NORDRE AKER OG SAGENE

Oslo Elveforum og Miljøforeningen Akerselvas Venner har følgende innspill til oppstart av planarbeid for tunneler for vannforsyning gjennom bydelene Nordre Aker og Sagene som ledd i etableringen av reservevannforsyning til Oslo fra Holsfjorden:

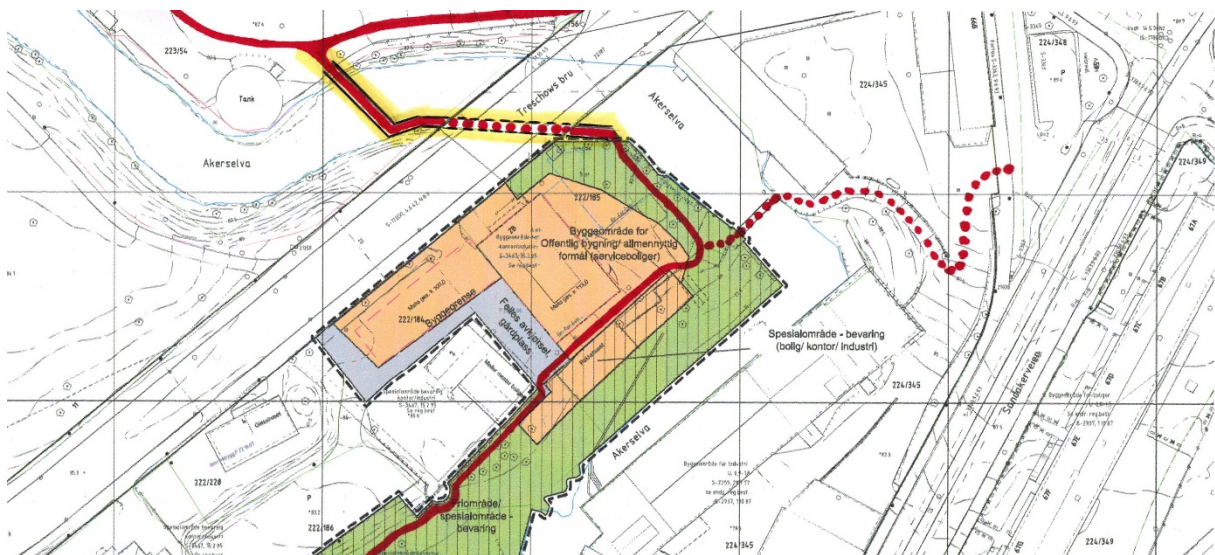
- Det er positivt at miljø- og samferdselsbyråden 28. april 2020, i tråd med anbefalingen i KS1-rapporten, vedtok å gi VAV i oppdrag å videreføre alternativ 2 i konseptvalgutredning V1.0, slik at rørene for overføring av drikkevann fra Sagene til Disen kan legges i tunnel i berg og ikke i konvensjonell grøft.
- Det er positivt at alle stamnettledningene nå planlegges lagt i tunnel i berg, at en vil bruke tunnelboremaskin (TBM) som drivemetode på hele strekningen fra Trosterud (Stubberud) via Disen, Grefsen, Storo, Sandaker, Bjølsen og Sagene til Huseby, og at det skal drives fra Stubberud mot Huseby, og ikke i motsatt retning.
- Vi legger til grunn at det med bruk av TBM ikke lenger vil være behov for rømningsvei og rigg- og anleggsområde i Mølleparken på Sagene.
- Ved behandlingen av sak 358 Ny vannforsyning til Oslo og Huseby vannbehandlingsanlegg vedtok bystyret 13. november 2019 i punkt 9: «Bystyret ber byrådet styrke arbeidet med å unngå at framtidige byggearbeider bruker fri- og naturområder til rigg- og anleggsarbeid.» Etter bystyrets vedtak er det for oss ubegripelig at VAV i stamnettdelen av prosjektet Ny vannforsyning til Oslo foreslår å etablere ikke bare midlertidige rigg- og anleggsområder, men også permanente tiltak over bakken, både i friområder på Grefsen (Gransjordet) og på Bjølsen og i andre fri- og naturområder, herunder også innenfor markagrensen.
- Vi forutsetter at VAV leter med lys og lykte etter andre alternativer enn friområdene langs Akerselva rett oppstrøms Treschows bru (Brochmannsløkka/Heftyeløkka og Lillogata 2) og friområdene på Gransjordet ved tennisbanene og de to lukkede bekkene Sandakerbekken/Grefsenbekken. Selv er vi avskåret fra å foreslå andre alternativer ettersom materialet som ligger på PBE-saken, ikke inneholder kart med dybder til berg for planområdet, samtidig som traseene både for planlagte og eksisterende stamnettledninger er unntatt offentlighet
- Dersom det er tvingende nødvendig å benytte friområdene rett oppstrøms Treschows bru både til rigg- og anleggsområde og permanente tiltak, bør alternativ 2 mellom Lillogata 2 og Akerselvas nordre bredd velges. Her legger en beslag på et mindre areal, og arealer som brukes mindre, enn om en velger alternativ 1 med det store sammenhengende friområdet Brochmannsløkka/Heftyeløkka med hovedturvei og lekeapparater på sørvestsiden av elva, jf. figuren øverst på neste side der vi har vist alternativ 1 og 2 på samme illustrasjon.

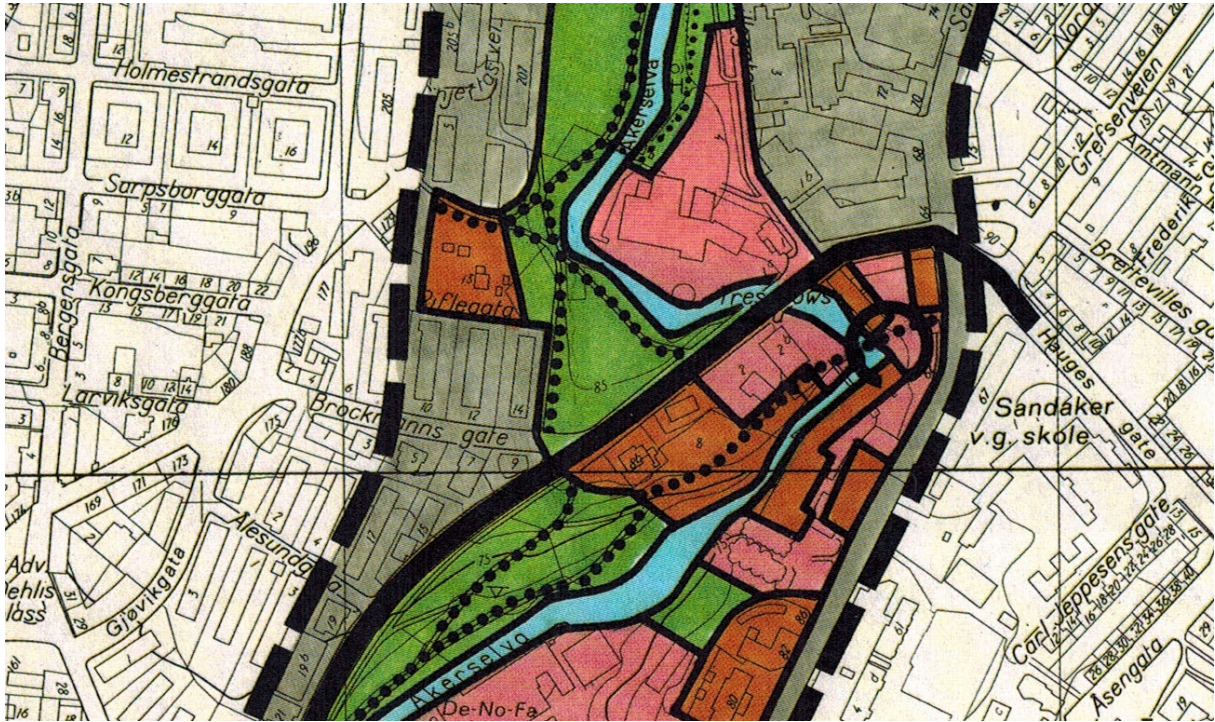
- Dersom alternativ 2 velges, er det viktig 1) at porten i øst ut mot krysset mellom Treschows gate og Lillogata ikke skades av anleggstrafikken, jf. at porten er vernet som kulturminne etter plan- og bygningsloven, 2) at det ikke gjøres så store inngrep i vegetasjonsbeltet langs elva som vist på figuren, og 3) at en ser på muligheten for å droppe det permanente bygget på 5 x 5 m, dvs. forsøker å legge hele tiltaket under bakkenivå, jf. følgende retningslinje i § 13.3 Vassdrag i Kommuneplan 2015: «Innenfor en sone på minimum 20 meter fra vannkant for hovedløp [...] bør det ikke oppføres ny bebyggelse, nye anlegg eller gjøres vesentlige terrenginngrep.»
- Det forutsettes at VAV tilbakefører området til minst samme standard som før rigg- og anleggsarbeidet, uavhengig av om en velger alternativ 1 eller alternativ 2.
- Som kompensasjon for ulempene i den lange rigg- og anleggsperioden bør det stilles rekkefølgekrav om at VAV skal realisere tiltak 2.5 i TOR Storo og Lillo, dvs. etablere en turveiforbindelse langs elva under Treschows bru, jf. illustrasjonen øverst på neste side, hentet fra side 17 i TOR Storo og Lillo (PBE-sak 201412023-16/7). Det bør stilles krav om at turveiforbindelsen skal være ferdigstilt senest samtidig med stamnettarbeidet på Bjølsen.
- På grunn av det bratte terrenget og det viktige skogbeltet langs sørsiden av Akerseelva vest for Treschows bru anbefaler vi at turveien legges som bryggesti, og at den føres på bru over elva allerede noen få meter vest for Treschows bru og kobles til eksisterende turvei mellom Lillogata 2 og Akerseelva på nordsiden av elva, i stedet for å bli koblet på turveien på sørsiden av elva slik det legges opp til i TOR Storo og Lillo. Dette vil samtidig fordele gangtrafikken jevnere på turveiene på de to elvebreddene.
- For vårt forslag til turveitrasé, se reguleringskartet for Treschows gate 2, 2B og 8 (S-4504 av 17. februar 2010) nederst på neste side. Vi har lagt inn vårt forslag til turveitrasé med rødt (bryggestien under Treschows bru er vist med prikker). Forslaget om bru over til friområdet på den andre siden av elva er i tråd med § 4 i reguleringsbestemmelsene for S-4504: «Det tillates en krysning over elva ved Treschows bru til friområdet på nordøstsiden av brua.»

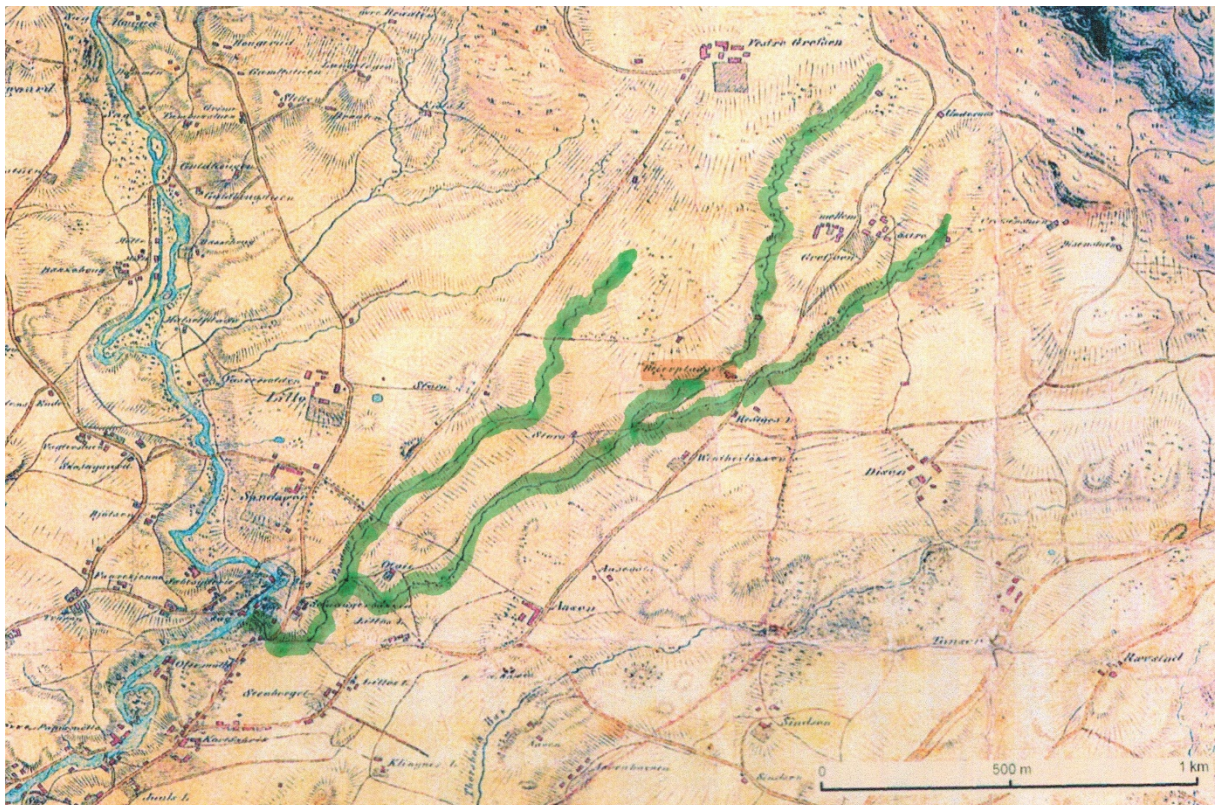
- Rekkefølgekravet bør gjelde det partiet av turveiforbindelsen som vi har markert med gul farge på reguleringskartet under.

- Foreslått turvei videre ned langs Bjølsenjuvet og gangforbindelsen over mot Sandakerveien kan realiseres som separat tiltak. Dette er en ren oppfølging av plankartet i KDP Akerselva miljøpark (1990), som gjengis øverst på neste side. Allerede i 1995 (S-3467) ble det regulert inn en offentlig gangvei mellom bebyggelsen i Treschows gate 2–8 og Akerselva, gjennom den forfalne engelske hagen med det gamle borganlegget. Dessverre er denne forbindelsen fortsatt ikke en realitet. Her bør det være mulig å etablere en universelt utformet turvei.
- I det bratte partiet ned mot elvejuvet er det i dag allerede flere små stier (ikke vist på plankartet). Disse bør utbedres og sikres med trapper og gjerder der det er nødvendig. Her bør det etableres en sammenhengende sti ut mot elva for å kunne oppleve det dramatiske Bjølsenjuvet og Bjølsenfossen på nært hold («Byvandrerens Besseggen»).

- Det andre rigg- og anleggsområdet sies å ligge på Disen, men av illustrasjonene fremgår det at en tenker å benytte friområdene på Gransjordet (ofte feilaktig kalt Disenjordet). Her lå Reierpladsen (tydeliggjort med oransje på Andreas Vibes kart fra 1836 under), en tidligere husmannsplass under gården Østre Grefsen. Grenseskillet mellom gårdene Østre Grefsen og Disen gikk langs den sørøstre grenen av Grefsenbekken, bekken som gjorde det mulig å etablere Grefsen Vandcuranstalt (senere Grefsen Bad, nå omtalt som Sanatoriet). På kartet har vi forsterket bekkesystemet Sandakerbekken/Grefsenbekken/Storobekken med grønt.

- Hele rigg- og anleggsområdet ligger på Grefsen-siden av det sørøstre bekkedraget, men vi legger til grunn at VAV under anleggsarbeidet vil ta nødvendig hensyn til begge de lukkede bekkene i området.
- Ved trikkeoppgraderingen av Grefsenveien i 2018–2020 benyttet VAV anledningen til å skifte ut det 100 år gamle vannrøret i Grefsenveien og erstatte det med et nytt vannrør med en diameter på 120 cm. Samtidig separerte VAV ledningsnettet og la dermed til rette for en gjenåpning av de lukkede bekkeløpene, men uten at noen bekkepartier ble åpnet. I stedet etablerte VAV anlegg for overvannsfordrøyning. Dersom Gransjordet tas i bruk som rigg- og anleggsområde for nye 2,5 år etter 1,5 år som rigg- og anleggsområde i forbindelse med trikkearbeidene, bør det som kompensasjon vurderes å stilles rekkefølgekrav om å gjenåpne det nordvestre bekkeløpet fra Grefsenveien ned til Lettvintveien 33 D og etablere en badedam i det nedre dalsøkket, dvs. i partiet vest for BMX-banen.
- I rigg- og anleggsperioden bør alle gangforbindelsene over Gransjordet holdes åpne, herunder også atkomstene til tennisbanene. Etter rigg- og anleggsperioden bør friområdet kraftig oppgraderes. Kostnadene til dette bør dekkes over stamnettbudsjettet.
- Gransjordet vurderes ikke bare som rigg- og anleggsområde, men også som område for uttak og bortkjøring av masser fra planlagt konvensjonell tunnelboring mellom Gransjordet og Maridalsoset. Oset er det andre av de to lanserte forslagene. Ingen av dem er egnet for så store masseuttak. Nye fem år med støy, støv og anleggstrafikk ved Oset er uakseptabelt både av hensyn til beboerne og naturområdet. Vi minner også om at anleggsveien ved Oset er regulert til turvei.

Vennlig hilsen

Oslo Elveforum

Miljøforeningen Akerselvas Venner

Per Østvold (sign.)
leder

Are Eriksen (sign.)
leder